

Naša Straža

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poština plačana v gotovini.

»Naša Straža« izhaja v ponedeljek, sredo in
petek. Uredništvo in upravnništvo je v Mar-
boru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se
more govoriti vsaki dan samo od 11. do
12. ure. Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprite reklamacije so poštnine proste.
Telefon interurban št. 113.

20. številka.

MARIBOR, dne 19. februarja 1926.

Letnik II.

Dr. Anton Korošec.

Prosvetno delo med Srbi.

Izobrazba in politika sta v ozkem stiku. Dandanes, ko imamo splošno in enako volilno pravico, je politika mogočno gibalno za prosvetno delo, a nasprotno je velika narodna prosveta važen predpogoj za razumevanje politike. Samo prosvetljeni narodi so zmožni dobro precejevati politične struje in se obvarovati političnih demagogov. Med Hrvati in Srbi je še mnogo analfabetizma, za to v njihove hiše tudi ne zahaja časopis in knjiga, kakor pri nas Slovencih. Mi Slovenci lahko s ponosom o sebi trdimo, da je malo hiš, ki ne bi imele vsaj po enega političnega ali nabožnega ali strokovnega časopisa in vsaj polovica naših hiš ima tudi svojo večjo ali manjšo knjižnico. Med Hrvati se trudi zadnji čas za narodno izobraževanje Katoliški narodni savez, ki je po modrem ukrepu hrvatskih škofov postal tudi organ za Katoliško akcijo, a med Srbi je najbolj delavno za prosvetevanje narodnih mas društvo Prosveta v Sarajevu.

Društvo Prosveta mi je vposlalo knjižico »Dvajset godina rada Prosvete«, — dvajsetletnico je slavilo leta 1924 — iz katere je razvidno, kako ogromno prosvetno delo izvršuje to društvo med bosanskimi in hercegovinskimi Srbi. Ker je pri nas Slovincih prosvetno delo po vojski zadnji dve leti zopet na izredno razveseljiv način oživel, za to smatram, da bo našim prosvetnim delavcem le v novo spodbudo, ako vidimo, kako se tudi med Srbi trudijo rodoljubni možje, da bi dali svojemu narodu v sedanji dobi kar največ prosvete.

Društvo ima svoje glasilo, ki izhaja vsaka dva meseca: Glasnik, organ društva Prosvete. Redno izdaje tudi svoj Koledar Prosvete, enega v širjem, drugega v manjšem obsegu, skupaj v 7000 iztisih.

Z ozirom na pismenost v srbskem narodu Bosne in Hercegovine, posveča društvo največ truda, da odpravi nepismenost, in za to je bilo analfabetskih tečajev okoli 50 na leto.

Društvo ima svojo centralno knjižnico z okroglo 17.000 knjigami, 80 stalnih knjižnic z okroglo 15.000 knjigami ter okoli 30 potujočih knjižnic z nad 3000 knjigami. V Sarajevu je osnovalo društvo svojo prvo knjižnico za deco. Od časa nove države ustanavlja društvo svoje knjižnice tudi po Južni Srbiji 5, v Liki 1, v Hrvatski 2, v Bački 1, v Dalmaciji 6 in v Črni gori 1.

Društvo je pridobilo posebnega predavatelja za predavanja, katera je glavni odbor sam prirejal, uvedlo predavanja s skioptičnimi slikami in si nabavilo tudi svoj potovalni kino. Nastavljeni predavatelj je imel od septembra do maja 204 predavanj z 28.765 poslušalci in z 4599.50 D dohodki. Skioptikonov ima društvo 8 z acetilensko in električno lučjo. Diapozitivov ima društvo 2750. Skioptičnih predavanj je bilo 138 z 13.000 poslušalci v teku enega leta. Potovalni kino je imel v času od avgusta do aprila 86 predstav z 11.700 obiskovalci in z 22.977 D dohodkov. Filmi so bili večinoma vzeti iz domače in dnevne zgodovine ter iz zemljepisja. Kino ima svojega stalnega spremljevalca.

Društvo prireja tudi tečaje za kmetsko gospodinjstvo, kakor pravi poročilo, z velikim uspehom. Posebnost društvenega delovanja je, da vzdržuje društvo po mestih, kjer so srednje šole, lastne dijaške domove. V Sarajevu ima tri take domove, dva za moške in enega za ženske dijaške, v pokrajini 8. Poročilo pravi: »Čas in izkušnja, pridobljena v delu Prosvete, pokazala je bodoči pravec dela v tem pogledu. Treba ustanoviti Prosvetne dijaške domove.«

Meni se zdi, da je tudi za Slovence ta delokrog zelo velike važnosti. Kmet in delavec ne moreta dati več študirati svojih sinov, ako ne bomo osnovali v vsakem mestu, kjer je srednja šola, tudi posebnih dijaških domov. Pa tudi stanovanjske razmere so v mestih take, da je treba misliti na posebne dijaške domove z lastnim večjim in moralno visoko stoječim vodstvom. Za utemeljevanje takih domov je mnogo bolj potrebna inicijativa kakor pa denar. Kjer je ideja in navdušenje, tam pride tudi denar. Akcijske družbe se ustanovljajo s svinčnikom v roki, za karitativne in humanitarne ustanove je treba ljubezni, navdušenja, ideje. Seveda je treba tudi žrtvovati nekoliko komoditete in apatije, na kateri naša inteligenca po vojski tako hudo boleha. Vse beži od skrbi, vsak bi rad, da bi država zanj skrbela, a on sam da bi živel brez razburjenja, gladko in mirno kakor lena voda. V dobi takih ljudi se ne ustvarjajo velika dela!

Sarajevsko društvo Prosveta veliko dela, za to pa ima tudi mnogo dohodkov. Njegovo premoženje znaša po zadnji cenitvi blizu tri milijone dinarjev.

Tu se lahko tudi Slovenci nekaj naučimo od Srbov.

Gospodarsko „delo“ SDS.

Centralizem se je v naši državi prej, kakor je bilo pričakovati, popolnoma onemogočil, danes menda razun par zakrknjenih starcev, ki niso več sposobni pravilno presojati razmere, vse obsoja nesrečni centralizem in želi, da se čimprej pride do — decentralizacije. Kdor pozna naše razmere in se zaveda posledic gospodarske krize, v kateri živimo zadnja leta, mora iskreno želeli, da se čimprej preuredi centralistična državna uprava, ki se je pokazala kot nesposobna za upravo države, ki s svojim birokratizmom povzroča mnogo nepotrebnega dela in otežkoča pravilno, redno in točno reševanje drž. poslov.

Očetje vidovdanske ustave so doživeli, predno so večino določb ustave oživotvorili, da so imele vse one stranke prav, ki so se v ustavotvorni skupščini borile proti centralistični ustavi in opozarjale na težke posledice, katere bo centralistična ureditev države povzročila državi sami, kakor tudi vsem gospodarskim krogom.

Dogodki, ki so se odigrali po sprejetju vidovdanske ustave, večne krize, v katerih živimo, žalostno dejstvo, da je država v osmem letu po prevratu ravno tako neurejena, ko po prevratu, dajejo žalostno spričevalo — centralizmu, za katerega so se najbolj ogrevali — Pribičevići demokrati. Ako povprašujemo za razloge — »demokratske« gorečnosti za centralizem, potem izvem, da se isti ne ogrevajo iz ljubezni do države za centralizem, ker je večina samostojnih demokratov prepričana, da država in javna uprava trpi vsled centralizma, ker uradništvo, ki se najbolj ogreva za samostojno demokratsko stranko, ravnatoko, če ne bolj, obsoja centralistično državno upravo;

razlog navdušenja za centralizem je hrepenenje po oblasti, želja samostojnih demokratov, da igrajo glavno vlogo pri upravi države.

Ker imajo isto tendenco i radikali, ki tudi žele vladati in centralizem ohraniti na veke, so večne krize na dnevnem redu, zakonodajno delo počiva, nikdo se ne briga za ureditev države, državno gospodarstvo in državne finance propadajo od leta do leta. Kake namene ima »nazovi« demokratska stranka, je vsakemu jasno, kdor ve, da je ona ustanoviteljica Orjune, da smatra Orjuno kot sredstvo za dosego svojih ciljev, četudi se to vedno in vedno taji, kdor ve, da so demokrati najbolj goreče nastopali za zvišanje oficirskih plač in novi vojaški zakon, dočim za uradniški zakon in uradniške plače niso kazali iste gorečnosti, kdor ve, da so glasovali za velike kredite za oboroževanje (800 milijonov dinarjev leta 1922, pozneje 300 milijonov frankov) in pri razpravi o proračunu za ministrstvo vojne in mornarice v mesecu januarju — molčali, kdor ve, da so oni z radikali vred predložili zakon o zaščiti države, da so se najbolj potegovali za obznanje, da so predložili najbolj reakcionaren tiskovni zakon, itd. itd.

Vse to so seveda delali v znamenju prave, moderne — »demokracije«.

Po svojih listih in shodih se hvalijo kot zaščitniki, kot prvoboritelji za pravice najširših slojev ljudstva. V dejanju so samostojni demokrati lani po volitvah takoj pokazali najširšim slojem ljudstva hvaležnost za oddane glasove s tem, da so predložili in glasovali za povišanje invalidnega davka, za novi komorski davek, za novi delavski davek, da so z novim carinskim zakonom za 100—300 odstot. povišali carine, da so z zakonom o kmetijskih kreditih izvršili napad na obstoječe kmetijsko zadružništvo in dopustili, da se znatna sredstva ne bodo uporabljala v korist kmetskega stanu, temveč v prid centralistične ustanove z ogromnim uradniškim aparatom, da je cilj zakona le jačenje centralizma in birokratizma, da pa »samostojni demokrati« nimajo smisla za potrebe kmetskega stanu.

Da ti stranki dobrobit kmetskega stanu ni nič mar, da skrbe v prvi vrsti za dobrobit svojih voditeljev, nam jasno pričajo konkurzi dveh velikih zadružnih podjetij Gospodarskega društva v Osijeku in Gospodarskega društva v Zagrebu, nam pričajo razmere pri Slavenski banki v Zagrebu, iz katere je moral izginiti največji prijatelj Žerjavov in »finančnik« SDS. Tudi trboveljska družba lahko marsikaj pove o — gospodarskem delu SDS. Demokracija, samostalnost je krinka, za katero se skrivajo gospodarski polomi, vse po vzgledu Agromerkurja.

O tem naj piše »Jutro« in »Tabor«, pove naj, kako je živel intimen prijatelj Žerjava, dr. Polak v Zagrebu, koliko milijonov dinarjev je izgubila država pri teh podjetjih SDS, koliko tisoče kmetov je oškodovanih, koliko (500 ali še celo več) zadrug na Hrvatskem je propadlo, koliko milijonov dinarjev je morala premogokopna družba v Trbovljah direktno ali indirektno (sedanji minister dr. Nikič je v Beogradu o tem govo-

ril) žrtvovati SDS, zato pa sedaj reducira rudarje, ker nima, kakor trdi, dovolj rezerv, da vzdrži gospodarsko krizo, pove naj, kake so razmere pri Slavenski banki, zakaj je moral A. Praprotnik »zapustiti« banko in še druge zavode. Gg. obrtniki, trgovci, industrijci, ki se ogrevate za SDS, zanimajte se v lastnem interesu za te razmere, da ne bo — prepozno.

Od Agromerkurja do — do najnovejše dobe polom, a ni še konec —

SDS je bila od prevrata do sedaj večinoma v vladi, je sokriva obupnega gospodarskega stanja, v katerem se nahaja naša država. Kakor so gospodarili v stranki, iste metode so uporabljali i v drž. gospodarstvu. Da so finance neurejene, da se ne misli na plačilo dolgov, da se državne obveznosti ne izpolnjujejo, da se ne izvrši izenačenje davkov, da trpi Slovenija radi pretiranih državnih dajatev, je nele kriva radikalna stranka, ampak v nič manjši meri i SDS. Da imamo 150.000 uradnikov in 44.000 penzionistov, je v prvi vrsti zasluga SDS, katere ministri so iz želje, da potom uradništva, vojaštva in — Orjune ostane stranka, katere ljudstvo ne mara, na krmilu, penzionirali sposobne uradnike, nastavljali nove nesposobne, ki so prisegali na Pribičevićev in Žerjavov evangelij, premeščali uradništvo in s tem povzročili državi milijone nepotrebnih stroškov. Najbolj pa se je pokazala SDS kot škodljivka pod težkimi davčnimi bremenmi ječečih slojev za časa zadnje volilne borbe, ko je vodila volitve na nasilen način, podkupovala volilce, presipovala ob koncu volitev kroglice, vodila na madžarski način volitve. Gg. Založnik, Prekoršek, Lesničar, Vranjek, Spindler in drugi agitatorji SDS, povejte, to ljudem na shodih, da bodo spoznali bistvo — prave demokracije! Povejte tudi ljudstvu, da so takoj po volitvah bili potrebni naknadni krediti v znesku 5.200 milijonov kron, povejte, da je zanikarna gospodarstvo radikalov in samostojnih demokratov od novembra 1925 do julija 1926 krivo, da izkazuje država v svojem gospodarstvu od meseca do meseca večje primanjkljaje. Meseca julija 1925 znaša primanjkljaj 420 mil. dinarjev, a vlada ni mogla izplačati po proračunu odobrenih kreditov v znesku 1.114 mil. dinarjev, cel primanjkljaj znaša meseca julija nad 6000 mil. kron.

Ogromen primanjkljaj kljub ogromnim plačilom davka v Sloveniji, vse po zaslugi SDS, katere je od 1. 1919 naprej nad 5 let sodelovala v vladi, sodelovala v času od novembra 1925 do julija 1926, ko se je najslabše gospodarilo in ogromno povečalo davčno breme Slovenije.

Vsi protesti v Sloveniji ne pomenijo nič, ker uživa delegat dr. Šavnik neomejeno zaupanje SDS, ker SDS v Beogradu podpira sistem, ki gre za tem, da se popolnoma iznozga Slovenija. Kdor je zasledoval debate v finančnem odboru meseca januarja, ve, da od strani zastopnikov SDS ni padla beseda v prilog Slovenije, gg. so samo spletkarili proti Radičevići politiki, iskali prilike, da bi našli možnosti za vstop v vlado, da bi lahko pogubno politiko nadaljevali. Kaj je gg. Pribičeviću in Žerjavu za penzioniste, uradnike, obrtnike in trgovce, kaj za interese Slovenije.

glavno je: za vsako ceno treba priti v vlado, dobiti vpliv in moč nad Trboveljsko družbo itd. . . . penzionisti, uradniki, obrtniki in trgovci naj pridno berejo »Jutro« in »Tabor«, verjamejo lepim besedam in obljubam v teh listih ter obljubam na shodih dr. Pivka, Spindlerja ter raznih koritarjev, ki so brez kvalifikacij in strokovnega znanja prišli v državno službo.

Poleg tega naj pridno plačujejo davke, za katere glasujejo demokratski poslanci, katere v obilnejši meri, kakor treba, podpirajo demokratski davčni uradniki.

Dokler bude SDS vodila svojo dosedanjo politiko, je pisanje o davkih o »Jutro« in »Taboru« samo varanje nepoučene javnosti; kdor je organiziran v SDS, naj ne zabavlja čez pretirane davke, ampak z navdušenjem plača, saj so mu iste preskrbeli voditelji Pribičević, Žerjav in Pivko,

ali pa zapusti stranko, ki je vse prej ko demokratska.

Gospodarske razmere v naši državi so obupne, vladajoče stranke, v prvi vrsti radikalna in SDS, so privedle državo na rob propada, uresničila so se napovedovanja opozicije, da pogrešene politične metode, brezvestna strankarska borba za oblast, drž. uprava na centralistični podlagi, pelje do gospodarskega propada. Naše finančne razmere so desolatne; ozdravljenje finančnih razmer pa je le mogoče, kakor je točno izjavil voditelj SLS dr. Korošec, potom pravega, iskrenega sporazuma med vsemi narodi in potom prave demokracije, katere naj vlada v celem javnem življenju. V.

Poceni užitek

za Vas je: umivajte s ez »Elsa mila«! Poznavalci pravijo: Fellerjeva Elsa-mila so od vsega dobrega najboljše! Ta mila odrajava in lepote niso samo toaletna mila prijetno dišeča

in močno se peneča, toaletna mila, temveč imajo v sebi tudi še medicinsko prizkušene in dobro delujoče sestavine, ter so torej koristna proti pegam, lišajem in različnim nečistostim mkože. One store kožo mehko, nežno in kljubujočo učinkom vode in mizlega zraka. Dobi se 5 vrst Elsa mil: Elsa lilijino mlečno milo, Elsa glicerinsko milo, Elsa

boraksovo milo, Elsa lilo za britje, Elsa katransko ali šampion milo. Za poizkušnjo 5 kosov Elsa mila že obenem z zavojnino in poštnino za 52 din. proti vnaprej poslanemu denarju. Po povzetju za 10 din. več (za poštnino). Naročila upraviteli lekarnarju Eugen V. Felleru u Stubi Donjoj, Elsatrg 329, Hrvatska.

Politične beležke.

OBJAVA RR POGODBE.

Lani 16. julija podpisana pogodba med radikali in radičevci je bila objavljena v tork po želji Pašiča. — Uvodoma povdarja pogodba:

Delegati Narodne radikalne stranke in Hrvatske seljaške stranke so na svojih sestankih, začeni s 2. julijem 1925, stalno delali na to, da ugotove, da se obe stranki nahajata na popolnoma istem stališču glede podlage naše kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev in da je izjava vodstva HSS v narodni skupščini dne 27. julija 1925 rezultat evolucije v politiki HSS, ki je priznala enotnost države, dinastijo Karadjordjevičev, toliko zaslužno za osvoboditev in ujedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev in obstoj enega samega parlamenta za vso državo. Za HRS ima ta evolucija v HSS odločilen pomen, ker predstavlja HSS ogromno večino Hrvatov, čijih naziranje glede države se bo tokom časa, kar upamo, postavilo na edino možno, zdravo podlago, in ravno tako tudi drugih političnih krogov na Hrvatskem. Na ta način so odstranjene vse težkoče, ki so ovirale razvoj naše države. Po izjavah vodstva HSS v narodni skupščini, ki so jih narekovala zadobljene izkušnje, se mora reči, da se dva dela dejanski enega naroda, ki sta živela mnogo stoletij vsak pod drugo vladavino in ločeno, sedaj ne nahajata samo dejanski pod eno streho, ampak tudi po prepričanju in čutenju in se hočeta sedaj zaradi skupnega blagra skupno brniti pred sovražniki. HRS in HSS sta se znašli druga po leg druge, in to je v današnjih prilikah najvarnejša pot narodnega in državnega edinstva. Ugotovili sta, da se ves narod čuti enega in da se da kot tak voditi k napredku in blagostanju, navezan drug na drugega v skupnem delu, ker uživata obe stranki zaupanje prevladajočega števila prebivalstva in predstavljata veliko večino naroda.

Potem pride sklep, da se sestavi pod predsedstvom Pašiča vlada z obveznostjo za integralno uporabo ustave v državi in njeno izvedbo z uporabo novih zakonov, kakor to predvideva ustava. Ta uporaba ustave naj se izvede na vsem ozemlju kraljevine SHS brez sleherne izjeme tako, kakor to določa ustava za našo eno in nedeljivo kraljevino. Razen tega si obe stranki stavišče za nalogo, da bosta izvedli velike in važne prihranke v kraljevini, da bosta živahno delovali na poenotenju zakonov in da bosta skrbela za spoštovanje državljanških in političnih pravic, ki ostanejo zajamčene vsem poštenim državljanom v kraljevini, in da bodo predstavniki oblastev človeško in pravično postopali z državljanji. Napravili bosta vse, kar je potrebno, da se ustvari resna kontrola nad delovanjem državnih nameščencev.

Posli, ki se imajo izvršiti v narodni skupščini, so nastopni: Sprejeti se imajo že predloženi zakonski načrti o tisku, o dvanaestinah, o ustrojstvu sodišč, o sodnikih, o invalidih in o ljudskošolskem pouku. Za jesensko zasedanje narodne skupščine se imajo pripraviti in po možnosti donesti v narodni skupščini tudi sledeči zakonski predlogi: o občinah, ki je predvsem potreben zaradi izenačenja zakonov o občinah, veljav-

nih v poedinah krajih države; v Bosni se imajo ustvariti občine, kjer še ne obstojajo; spremembe v zakonu o uradnikih, s katerimi se imajo izvesti redukcije drž. nameščencev, zvišati prejemki onim, ki ostanejo v službi in zvišati število let, ki se sedaj zahteva za doseg prave do pokojnine, ker je dosedanja mera 10 let za pokojnino premajhna; nadalje zakonski načrt o izenačenju davkov, o agrarni reformi, o ureditvi rek, osuševanju močvirij in namakanju polja, kakor tudi zakona o vodnih zadrugah; potem zakonski načrt o obrtniških kreditih. Vsi zakoni, ki so že pred parlamentom, naj se izglasujejo v jesenskem zasedanju narodne skupščine. Razen tega ima bodoča vlada skrbeti za podpiranje in pospeševanje brodarstva in ribarstva. Ko bo končan ta program, bosta koalirani vladi sestavili nadaljni program za notranje delovanje.

Zunanja politika ostane kakor je bila. Nova vlada bo skrbela za to, da ta politika ostane in se še nadalje razvije, brez ozira na žrtve, ki jih bo treba doprinesti za resnične potrebe in za vojaško moč države. Dokler je na svetu krepka vojaška sila, je to jamstvo za varnost od zunaj.

Tekom pregovorov delegatov obeh strank, ki so dovedli do tega sporazuma, je prišlo stalno na razgovor gotovo vprašanje kot resna ovira, da se pride do definitivnega sporazuma. Dočim so namreč predstavniki NRS živahno zahtevali, da se tudi Samostojna demokratska stranka udeleži našega delovanja v svrhu sporazuma, so zastopniki HSS izjavljali, da bi bil sporazum o skupnem delovanju med njimi in radikali nemogoč, ako ostanejo radikali pri svoji zahtevi. Ne odnehajoč od svojega stališča, so spravili predstavniki HSS delegate NRS v tak položaj, da so morali ali skleniti sporazum s Hrvati brez samostojnih demokratov, ali pa sploh ne. Ker stoji interesi države nad vsemi drugimi interesi, in najsi bodo tudi še tako resni, so se morali delegati NRS ukloniti pritisku razmer, ki je bil močnejši kot stališče Narodne radikalne stranke.

Ta sporazum ni rezultat strankarskega pogajanja in kupčevanja, ampak, ako se dobro pomisli, plod pravičnega razumevanja narodnega in državnega edinstva in onega medsebojnega zaupanja, ki je med tema dvema strankama polagoma naraslo v skupnih pregovorih in je postalo tako čvrsto, da se je ustvarila možnost, da bo mogla ostati v bodočnosti v skupnem delu v vladi, v parlamentu, pred krono in v narodu.

Dovolj je bilo pogrešk, dovolj se je doživelo zablod, da je bilo mogoče priti do tega obojestranskega zaupanja, ki je glavni pogoj za uspeh tega našega sporazuma in za bodoče delovanje koalicije dveh največjih strank v državi. Za radikale so podpisali pogodbo Trifkovič, Gjuričić in Živković, za radičevce pa Pavle Radič, dr. Superina in dr. Nikič.

O propagandi v inozemstvu. Te dni je grajal zagrebški »Obzor«, da se naša vlada, odnosno ministrstvo zunanjih zadev tako malo briga za propagando v inozemstvu. Če se pri nas kaj zgodi, kar izziva kritiko tujih listov, tedaj naš poslanstva ali pa naš dopisni urad objavi k večjemu kak lakoničen demanti, ki pa navadno zgreši svojo svrhu. O sistematičnem informiranju inozemstva o naših

gospodarskih, trgovskih, turističnih in drugih razmerah, ni niti govora. Temu se pa ne smemo čuditi, ker kompetenca konzularne službe še ni urejena med zunanjim in trgovskim ministrstvom. Pod propagando v inozemstvu razume Beograd in bo razumel, dokler bo diplomacija plemensko enostranska, srbska — samo politično propagando. Glavno je, da se kje v francoščini napiše, kako velik človek je Pašič. Če bi njegova stranka za to skrbela z lastnimi sredstvi, naj bi še bilo, kar bi to državi vsaj ne škodovalo, ko ne koristi. Škodljivo in krivično je pa, da se tako proslavljanje drago plačuje z državnim denarjem. Kar se pod imenom informacij pošilja v inozemstvo, je skrajno pomanjkljivo in nepismeno.

Dnevne novice.

Kako dolgo še? Smo že poročali svojčas, da se ne plačujejo okrajnim zastopom doklade. Mariborski okrajni zastop že ni prejel 5 mesecev nobenih doklad, akoravno bi moral prejeti vsak mesec 100.000 din. Po dolgih protestih in drezanjih mu je bilo za zadnji mesec nakazanih 100.000 din., a od tega zneska so mu odbili za zdravstvene in šolske doklade 40.000 din. Zastop dolguje za voznine, gramoz itd. od lanskega leta 250.000 din., moral bi jih pa dobiti na od davkoplačevalcev že plačanih dokladah 350.000 din., a ne dobi nič. G. ljubljanski fin. delegat še stoji danes na stališču, da morajo biti najprej iztirjani oni davki, od katerih se pobirajo doklade in potem šele bo nakazal izplačilo doklad okrajnim zastopom in občinam. Kako dolgo še bodo lahko okrajni zastopi popravljali ceste, nam ni znano, a gotovo ne več dolgo, ker nikdo ne bo vozil gramozu eno celo leto zastoj in v negotovosti, ali se mu bo sploh kedaj plačala voznina. Daleč smo že, ker nam požre centralizem celo to, kar se iztisne iz žepov davkoplačevalcev na račun okrajnih in občinskih doklad.

Mladi dr. Igor Rosina, sin rajnega dr. Franjo Rosine je na shodih Radičevcev v Dravski dolini hotel neokusno smestiti našega dr. Korošca. Pravi, da si dr. Korošec ni izgovoril previtka itd. Rosina je pričel svojo politično karijero na način, ki mu ne bo pridobil posebne časti. Če hoče s tem kot mlad advokat delati reklamo za pisarno, v kateri sedi, mu privoščimo obilo sreče. Ali mladi, neizkušeni advokat dr. Igor se, bridko moti, če misli, da bo on avanziral za kmetskega voditelja. Čudimo se samo, da se v Bresternici in drugih krajih Dravske doline ni upal predstaviti »zborovalcem«, da je advokat in še celo sin milijonarske familije. Začetek dr. Igorja ni bil baš posebno srečen.

Radičevci se hvalijo, da neki bivši g. pater v Dravski dolini agitira za Radiča in se udeležuje zborovanj Radičevske stranke. Castiamo!

Umrla je na Pesnici pri Mariboru gospa Liza Ferk, roj. Brezner, soproga gostilničarja g. Janeza Ferk. Pogreb se je vršil dne 18. februarja v Jarenino. Družini naše so žalje! Kolovdajca falske elektrarne. Kolovdajca celotne vodne naprave pri Fali, za katero je podelilo vodopravno koncesijo bivše namestništvo v Gradcu leta 1912 tvrdki Albert Buss in Komp. skupno s Karolom Scherbaumom in družbo Loebersdorfer Maschinenfabriks-Aktiengesellschaft se na prošnjo sedanje lastnice Elektrarna Fala d. d. v Beogradu vrši od strani velikega župana mariborske oblasti 22. marca 1926 in po potrebi sledeče dni. Na to se opozarja, jo vsi zainteresirane s pozivom, da najkasneje pri razpravi uveljavljajo svoje ugovore proti izvršitvi naprave, sicer se bo ista odobrila, če ne bo proti temu kakih pomislekov s strani uradnih zastopnikov.

Sprejem gojencev v podoficirsko šolo. V beograjsko pešadijsko podoficirsko šolo se sprejemajo gojenci dne 10. maja t. l. Kandidati morajo biti stari najmanj 17, in največ 21 let. Natančnejša navodila dobe kandidati pri svojih obč. uradih ali orožniških postajah ali pa pri bližnji vojaški komandi.

Justifikacija v Osijeku. Jutri bo v Osijeku obešen dvakratni ubijalec Pavel Minčetič. Obsojenec je star 24 let ter doma iz vasi Bošnjaki. Dne 8. avgusta je bil pred osiješkim sodiščem obsojen na smrt radi dvojnega roparskega umora, požiga in dveh tatvin. V noči od 21. na 22. aprila lanskega leta je izvršil ogaben zločin na samotnem posestvu v bližini vasi Bošnjaki. Ubil je starega posestnika Adama Nikoliča in njegovo ženo Kato. Poskušal ju je okraati že preje — dne 7. aprila. Zažgal jima je hlev, da ju je izvalil iz hiše. Ko sta hitela stara gasiti, te vdrl v sobo ter ukradel 20 D. Ker je mislil, da imata starca še več denarja, se je ponoči, 21. aprila zopet prikradel do Nikoličevega posestva. Pograbil je starega gospodarja na potu v hlev ter zahteval denar. Na klicanje starca je zgrabil za nož, ter ga zasadih parkrat svoji žrtvi v telo. V tem hipu je prihitela iz hiše starka. Vsa brezumna se zagnala v morilca, toda ta jo je prestregel z nožem in jo hladnokrvno zaklal. Po zločinu je vdrl v hišo ter po dolgem brskanju slednjič našel 200 D., katere je vzel s seboj. Krvave roke in obleko je nato opral v potoku. Odšel je nato v Bosno, kjer so ga kmalu aretirali. Kralj je potrdil obsodbo in Minčetiču so danes od 10. uri razglasili, da bo jutri obešen. Krvnik Mausner je že prišel v Osijek.

Raznovrstnost poklica. Beograjska policija je aretirala nekega časopisnega kolporterja, ki je s svojim obnašanjem vzbudil njeno pozornost. Pri zasliševanju so policaji osupnjeni izvedeli, da imajo pred seboj doktorja iuris, bivšega učitelja plesa in godbe Dimitrija Ristića. Mož ima čudno navado, da hitro menja svoje poklice. Na pamlad hoče pre-

Podzemeljska Madžarska.

Pod tem naslovom prinaša na češkem izhajajoči »Vorwärts« zanimiva razkritja iz krogov današnjih gospodarjev Ogrske. »Podzemeljsko Ogrsko« tvorijo sicer javna društva, od katerih pa ima vsako svojo tajno organizacijo. V tajnih organizacijah živijo člani sedanje ogrske vlade v bratskih odnošajih z ljudmi, ki v javnosti nimajo nobenega pomena in ki veljajo celo za nasprotnike vlade. Javni društveni zvezi predseduje baron Pereny. Tudi tajna društva imajo svojo zvezo pod imenom »Bratska zveza«. Na čelu te zveze so razne direkcije, sestavljene iz voditeljev tajnih organizacij, iz velikega števila visokih častnikov in uradnikov. Politična direkcija se imenuje »Tabor«. Med člani »Tabora« so policijski deželni šef Nadossy, upravilec kartografičnega inštituta, vojni škof Zadravec, prosvetni minister grof Klebelsberg, fašistovski voditelj Pronai in poslanec Ulain.

Visoko mesto v teh organizacijah zavzema tudi zloglasni Ivan Hejas, strašni krvnik protirevolucije in vrhovni komandant zarote proti najvzhodnejšemu delu Češke, takozvani Ruski krajini. Z navalom na to pokrajino se je nameraval združiti monarhistični preobrat na Madžarskem in denarna sredstva za to so se sklenila pridobiti potom ponarejanja. V tajnih organizacijah, kjer je sam ministrski predsednik grof Bethlen, se je sklepalo o tem. Pri vseh načrtih je imel glavno besedo polkovnik Ludvik Fischer, šef operativnega oddelka vojnega ministrstva, ki je podrejen samo državnemu upravitelju Horthyju kot najvišjemu komandantu.

Veliko vlogo v »Podzemeljski Madžarski« je igrala tudi tajna organizacija madžarskih tehnikov in glavni zaščitnik te organizacije je bil nadvojvoda Albreht, častna predsednika pa policijski šef Nadossy in notranji minister Rakovski. Mnogo tega je med preiskavo že izpovedal osebni tajnik princa Windischgrätz, Desider Raba. Raba je od drugih sokrivcev strogo ločeno

zaprto in po raznih poročilih so ga začeli v ječi mučiti, ker je takoj od začetka preveč izpovedal. Raba je obdolžil tudi voditelja ogrskih fašistov Gömbösa, da se je pri celi aferi prav aktivno udejstvoval ter da je zlasti osebno izbiral mlade ljudi iz raznih društev za razpečevalce ponarejenega denarja. Po izpovedi tajnika Raba sta Windischgrätz in Nadossy dolgo razmišljala o tem, če ne bi kazalo ponarejati denar nekeje v inozemstvu. Bivši ministrski predsednik grof Teleky je bil o celi stvari poučen in je dal končno falsifikatorjem kartografski inštitut na razpolago. Grof Teleky je baje delal sporazumno z generalom Jankym, vrhovnim komandantom narodne vojske.

Po zatrjevanju nekaterih dunajskih listov je pri ponarejanju čeških bankovcev leta 1921 sodeloval tudi sam pretendent na madžarski prestol, nadvojvoda Albreht. Dvakrat je sam posetil wetzelsdorfske tiskarne, kjer so se ponarejali bankovci.

Veliko vlogo v ponarejevalski aferi igra neki Artur Schultze. To je nekaj prav misteriozna osebnost. Ne ve se prav, kdo je in kje je. Eni domnevajo, da je to eden od posebno važnih nemških fašistov, ki ima na vesti atentate na nemške državnike. Drugi zopet menijo, da je njegova pripadnost k nemškim fašistom sicer gotova, a da v Nemčiji ni igral posebne vloge in da se že od leta 1920 potika večinoma po Ogrskem. Baje je ta Schultze nekeje na Nemškem izdelal klišeje za ponarejevanje.

Tajnik Windischgrätz Raba je tudi izpovedal, da je imel Windischgrätz tudi zveze z Ludendorffom in šefom nemškega generalnega štaba generalom Seecktom. Kot dokaz za svojo trditev je navedel dvoje pisem, ki mu jih je diktiral Windischgrätz na Ludendorffov in Seecktov naslov. Vsebinska obeh pisem je bila sicer konvencionalna. Prvo pismo je oddal v kartografičnem inštitutu v Münchenu, nakar je dobil iz Kölna nek paket, ki ga je oddal v Budapešti. Ko sta bila o tem zaslišana Windischgrätz in Nadossy, sta oba odločno tajila vsako zvezo z nemškimi nacionalci. O vsej stvari se bo še vodila preiskava.

dajati po ulicah sladoleđ, ker ima že dovolj kolportaze. — Policija je čudnega možakarja izpustila, da še nadalje prodaja časopise.

S sekuro odsekal dve glavi. V Travniku se vrši sodna razprava proti nenkem Ard Dantoviču, ki je obtožen dvojnega umora. Ko je prišel iz kaznilnice v Zenici, je ubil svojega očima in njegovo ženo. Odsekal je obema glavi s sekuro. Bil je svoječasno že enkrat obsojen na smrt, toda nato je bil pomiloščen. Topot pa menda ne bo ušel vrvi.

Starec, ki je pomnil še Napoleona, je umrl po poročilih nemških listov te dni v neki vasi pri Rigi. Star je bil 138 let. Pomnil je še dobro Napoleonov pohod v Rusijo in njegov poraz. V svojem življenju je bil trikrat oženjen, zadnjič se je oženil z 98 leti. Zapušča hčerko, ki je tudi že doseglja lepo storost 100 let.

Z nožem nad očeta. Te dni je zagrebška policija aretirala 15 letnega dečka Viktorja Petroviča, ki je s kuhinjskim nožem zadal svojemu očetu dve smrtnonevarni rani. Napadel je očeta, ker je pretepal svojo ženo — dečkovo mater.

I. kongres jugoslovanskih plinaren. Na predlog zagrebške, ljubljanske in mariborske plinarne se vrši dne 20. in 21. februarja v Zagrebu prvi sestanek predstaviteljev jugoslovanskih plinaren. Namen tega sestanka je predvsem, da se ustanovi strokovno društvo, katero naj ščiti predvsem ekonomske interese teh podjetij, da vodi statistiko o delovanju naših plinaren i. dr. Dosedaj se je prijavilo 14 plinaren in med drugimi tudi zastopnik trgovinskega ministrstva. Slovenija bode zastopana po ljubljanski, mariborski in celjski plinari; o poteku kongresa samega pa sporočimo naknadno.

Dar Dijaški kuhinji. G. Fran Sparl, župan v Jarenini, je nabral ob blagoslovljanju križa pri Fran Žnuderlu v Gačniku za Dijaško kuhinjo v Mariboru 120.50 dinarjev. Pristrčna hvala!

Borza (Avala). Zürich zaključni: Beograd 9.12 in pol, Paris 18.92, London 25.25, Newyork 519.25, Milano 20.94, Prag 15.37 in pol, Wien 73.65, Budapest 0.00727, Berlin 123.60, Brüssel 23.60, Madrid 73.35, Amsterdam 208.15, Varšava 70.50, Bukarest 2.22 in pol, Sofija 3.75, Atene 7.40, Zagreb devize: Paris ne notira, London 276.17 do 277.37, Newyork 56.65 do 56.95, Wien 7.985 do 8.025, Praga 168.05 do 169.05, Berlin 1352 do 1356, Milano 228.82 do 230.20, Zürich 1093.66 do 1097.66.

Bolnišnica v Mariboru zopet v nevarnosti.

Iz proračuna za leto 1926-27, ki bo veljal od 1. aprila 1926 naprej, so črtali vse izdatke za uslužbence v mariborski bolnišnici in v vseh drugih bolnišnicah v Sloveniji. Nad 600 laborantov, slug in usmiljenih sester bi naj bilo s 1. aprilom t. l. vrženih na cesto. Poslanec Pušenjak je v proračunski razpravi opozoril vlado in ministra narodnega zdravja na to, a je dobil odgovor, da je postavka za uslužbenstvo v bolnišnicah prenešana v neko drugo »partijo« proračuna. Ko pa so te dni v Ljubljani in v Mariboru pregledovali novi proračun ministrstva narodnega zdravja, so na veliko presenečenje našli, da ni v novem proračunu ne vinarja za uslužbence bolnišnic v Sloveniji. Tako je Pašič-Radičeva vlada v času, ko je imenovala nad 60 novih generalov ter je na Francoskem kupila žrebca za več kot 1 milijon dinarjev, reducirala bomo postavko za bolniške strežnike in usmiljene sestre!

Kaj bo sedaj? Ali je mogoče vzdržati bolnišnico, sprejemati bolnike in jih oskrbovati brez strežnikov, laborantov, usmiljenih sester in drugih uslužbencev? To je absolutno nemogoče. Kakor hitro bodo vrgli te ljudi na cesto, bodo morali zapreti tudi bolnišnice. Ali si je mogoče misliti operacijo brez postrežbe? Kdo bo snažil bolnike? Kdo snažil in urejal bolniške sobe, obleko itd.? Kdo bode oskrboval bolnike, pripravljat hrano?

Ali so res generali bolj potrebni za zdravje državljanov, nego uslužbenci in usmiljene sestre v bolnišnicah? Priporočamo Radičevcem, da na shodih pohvalijo sedanjo vlado za to »dobroto«. Morda misli Radič-Pašičeva vlada oskrbovati uboge bolnike v bolnišnicah v Sloveniji s pomočjo kuluka!

Tako postopanje sedanje vlade je res pravi evropski škandal!

Iz Maribora.

Visok obisk pri oo. frančiškanih. Danes zjutraj je obiskal baziliko Matere Milosti in samostan oo. frančiškanov beograjski nadškof Rodič. V baziliki je služil sveto mašo.

Križa v požarni brambi in rešilnem oddelku bo skorogotovo odpravljena s tem, da bo dosedanji poveljnik gosp. Voller zopet sprejel poveljstvo. Te dni se sklicje izvanredni občni zbor.

Nekaj o sanitarnih razmerah našega mesta Maribora. Na Aleksandrovi cesti, nasproti glavnega kolodvora, stoji mlekarica Bernhardt. Podjetje si je pred dobrim pol letom uredilo v kleti sirarno. Skozi okna kleti, ki gredo na ulico, se širi na cesto že ves ta čas neznosen smrad. Tujci, ki prihajajo v Maribor ter gredo po omenjeni cesti, morajo dobiti lep utis o sanitarnih razmerah našega mesta. Smrad je posebno v času vročine tako neznosen, da je že marsikom postalo slabo, kadar je šel mimo Bernhardtove mlekarne. Dobro bi bilo, če bi se omenjeno tvrdko opozorilo, da svojo sirarno tako uredi, da se smrad ne bo širil na ulico. Čudno je samo to, da oblasti tega dosedaj še niso opazile. Opozornje so bile o teh razmerah sigurno že mnogokrat iz vrst občinstva.

Pobiranje pristojbine za električni tok. Mestno električno podjetje pobira pristojbino za dobavljeni tok potem plačilnih listkov, s katerimi inkasant omenjenega podjetja po-

trjuje strankam plačano pristojbino. Ta način plačevanja je precej nepraktičen zlasti za stranke, ker se listki mnogokrat izgube ali založijo ter niso vedno pri rokah. Marsikdo bi rad kedaj izračunal, koliko je plačal za porabljeni tok, pa ne najde plačilnih pobotnic. Mnogo bolje bi bilo, če bi električno podjetje uvedlo plačilne knjižice, po vzoru knjižic mestne plinarne. Delo bi se s tem poenostavilo za podjetje samo in za stranke.

Jugoslovanska čehoslovaška liga v Mariboru ima v soboto, dne 20. t. m., ob 20. uri v veliki dvorani Narodnega doma svoj občni zbor, ki je združen obenem s poslovnim večerom v Prago odhajajočemu generalnemu konzulu g. dr. Otokarju Benešu in predavanjem ravnatelj R. Pustoslavseka o pohodu čeških legijonarjev skozi Sibirijo. Predavanje pojasnjujejo skioptične slike. K večeru so bili povabljeni zastopniki oblasti in so obljubili udeležbo omed drugim knezoškof dr. Karlin, veliki župan dr. Pirkmajer, komandant mesta general Košič in drugi. Vabljen pa je vsak prijatelj jugoslovanskega čehoslovaškega prijateljstva.

II. Pedagoški teden v Mariboru. »Pedagoško-didaktični krožek« v Mariboru priredi v dneh od 12. do 17. aprila v veliki kazinski dvorani ciklus predavanj o »Duševnem in telesnem razvoju našega otroka«, in sicer v sledečem redu: 1. dan, ponedeljek: Dr. Fran Toplak, Dojenčkova doba. 2. dan, torek: Viktor Rode, Predšolska doba. 3. dan, sreda: dr. Fran Zgeč, Šolska doba. 4. dan, četrtek: Gustav Silih, Mladostna doba. 5. dan, petek: Anton Skala, Duševno in telesno zaostali otroci. 6. dan, sobota: dr. Ramiro Bujas, Izbor poklicev.

Pasji davek. Posestniki psov se z ozirom na § 1 izvršilne določbe glede pasjega davka opozarjajo, da imajo plačati v mestno blagajno do 28. februarja 1926 za vsakega nad 2 meseca starega psa letno pristojbino 100 D ter pasjo znamko 250 D, ker ima mesni konjač od dne 1. marca t. l. dalje nalog, poloviti vse pse, kateri niso opremljeni z letošnjo pasjo znamko. Po § 13 izvršilne določbe se smatra za prestopke, kateri se kaznuje z denarno globo, opuščen ali napačna naznanitev psa ter poraba ponarejene ali zapadle pasje znamke.

Sklop glede veseljenega davka. Mestni svet mariborski je v svoji seji dne 9. februarja sklenil, da se v smislu sklepa proračunske seje z dne 21. jan. 1926 zniža veseljeni davek v splošnem na 12%; zato pa se ne oprostje pod nobenim pogojem veseljenega davka prireditve, ki so v zvezi s plesom. Zato se opozarjajo vsa društva, da ne vlagajo po nepotrebnem prošnji za oprostitve.

»Sovražstvo«, delavsko igro v treh dejanjih bo uprizoril Ljudski oder v Mariboru v nedeljo, 21. februarja, ob pol 8. uri zvečer v dvorani Zadrudne gospodarske banke, Aleksandrova cesta 6. Vstopnice po 10, 7, 5 in 3 dinarje se dobijo v predprodaji v pisarni Prosvetne zveze, Aleksandrova cesta 6.

Priporočljiv vajenec. Štirinajstletnemu dečku je nenadoma umrla mati, ki mu je bila po očetovi smrti edina opora. Socialno-politični urad mestne občine mariborske ga kot pridnega dečka toplo priporoča obrtnikom kot vajenca. Podrobnejši podatki se dobijo v omenjenem uradu, Rotovski trg 9.

Mesečni sestanek. Katoliško prosvetno društvo v Melju ima v nedeljo, dne 21. februarja, ob 4. uri popoldne mesečni sestanek. Predavatelj bo dokazal v svojem predavanju, da je Jugoslavija tako bogata, da bi lahko vsak v svojem stanu zadovoljno živel. Ker je predavanje zanimivo in podučljivo, se pričakuje polnoštevilna udeležba.

Higijenska razstava v Mariboru. Ljudski univerzi v Mariboru se je posrečilo pridobiti Državni higijenski zavod v Ljubljani, da bo razstavil svoje bogato, že ponovno v Ljubljani razstavljeno gradivo iz vseh strok moderne higijene tudi v Mariboru. — Razstava bo prirejena v veliki kazinski dvorani od 21. februarja do 1. marca. Otvorila se bo v nedeljo, dne 21. februarja ob 11. uri dopoldne. — Odprta bo vsak dan od 10. do 12. ure in od 14. do 18. ure. Ker je higijena velikega pomena za sodobno družbo in posebej še za naše razmere, se vabi občinstvo, da si to razstavo ogleda.

Higijenski tečaj Ljudske univerze v Studencih in Ptuj. Ljudska univerza v Mariboru bo šla s svojimi predavanji tudi v okolico mesta in na deželo. Priredila bo začetkom marca higijenska predavanja v delavskem predmestju Maribora, v Studencih v Sokolski dvorani. — Isti teden se bo vršilo enako predavanje v Ptuj. Predavajo zdravniki, ki so nastopili že na higijenskem tečaju v Mariboru. Predavanja bodo spremljana z filmi. O njih bomo še sporočili v prihodnjih dneh.

Nadaljni program Ljudske univerze. V petek, dne 19. februarja se bo vršil v običajnih prostorih koncert harfnega trio Lukež, Skačej, Vesely. Na sporedu so razne kompozicije Bacha, Dostala, Lukeža in drugih skladateljev. — Koncerta te vrste še v Mariboru ni bilo, zato je pričakovati, da bo vzbudil obilo zanimanja. — V ponedeljek, dne 22. februarja pa se bo pričela nova serija predavanja pod naslovom »Francoska revolucija«. Obsegala bo vrsto predavanj, deloma s skioptičnimi slikami. O tej zanimivi in skrbno pripravljani seriji bomo še poročali. Prvo predavanje, ki bo v ponedeljek, dne 22. t. m., bo imel vseučilišni profesor dr. Ljudevit Hauptman, naš sloveči zgodovinar. Njegovo predavanje »Politični in kulturni položaj Francije pred revolucijo« bo dostojen uvod v ta ciklus. — Za petek, dne 26. t. m., je kot izredno predavanje na vrsti predavanje prof. arh. Rada Kregarja iz Ljubljane o pariški dekorativni razstavi z novimi skioptičnimi slikami!

Občni zbor Podpornega društva za revne učence se bo vršil v ponedeljek, dne 22. t. m. ob pol 19. uri (pol 7. uri) v prvem nadstropju deklške meščanske šole II., Cankarjeva ulica. K obilni udeležbi vabi vse prijatelje in dobrotnike društva osobito tudi starše obdarovanih otrok odbor.

Rezervnim oficirjem, članom Oficirskega doma! Te dni se začne pobirati članarina za Oficirski dom za leto 1926, ki znaša za rezervne oficirje brez razlike čina pav-

šalno 60 din. letno (oziroma 30 din. polletno). Prosim, da tovariši, stalni nameščenci, vpoštevajo ta izdatek (bodi celoten ali vsaj polleten!) v svojem proračunu za mesec marc. — Predsednik pododbora Udruženja rezervnih oficirjev.

Javna zahvala. Odbor Katoliške omladine se vsem najiskrenejše zahvali, ki so na ta ali oni način pomagali, da se je poslovljni večer tako krasno in v splošno zadovoljstvo obnesel. Odbor pa v znak odkritosrčne hvaležnosti obljubi, da bo vse moči zastavil, da bo društvo pritegnilo na se količjak krščansko misleče mladino ter pokazalo v spomlad, da je vredno svojega obstoja. — Hvaležni odbor.

Redni letni občni zbor Društva za zgradbo poročnišnice v Mariboru se vrši jutri, dne 20. t. m. ob 17. (5. uri popoldne) v mestni posvetovalnici. Člani in podporniki se uljudno vabijo k obilni udeležbi.

V nedeljo, dne 21. t. m. bo prekinjena dobava električnega toka od 7. ure zjutraj do 12. ure dopoldne.

LISTEK.

Mali svet naših očetov.

Roman treh delih. Spisal Antonio Fogazzaro.

Prevod iz italijanščine.

109

»Tihol« je rekel še enkrat odvetnik in stopil k oknu proti cerkvi.

Vsi so molčali in zadržavali sapo.

»Hudič!« je rekel V. ter se naglo odmaknil od okna: »Tu so!« Franco je stopil k oknu, videl samo enega človeka, ki je pritekkel, ter mislil, da je to le nepotreben hrup. Toda človek, ki so mu dali priimek »bežeči zajec«, ki je vse vedel in vse videl, mu je zaklical, ko je tekkel mimo okna: »Policija!« Hkrati so se začeli koraki mnogih oseb. Franco je vzkliknil: »Z menoj! Tudi ti upravitelj!« ter planil z vsemi na malo dvorišče med hišo in goro do bližnjice, ki pelje v Gornji Albogasio. Bilo je tako temno, da ni nihče zapazil stražnika, ki je stal na straži s puško v roki dva koraka od vrat drvavnice. K sreči je bil ta stražnik neki Filippini di Busto, poštenjak, ki je s težkim srcem užival avstrijski kruh, ker pač ni mogel dobiti drugega. »Hitro«, je zašepetal. »Pojdite čez polje in nato po cesti čez Boglio! Po stezi pod Marijino bukvo na levo!« Franco se je možu zahvalil ter hitel s tovariši po strmi stezi, ki vodi do deželne ceste Gornjega Albogasia. Ko so dospeli do pol pota, so skočili vsi na desno v koruzo in prislužkovali. Čuli so korake na stopnjicah, ki vodijo od cerkve in potem na stezo, kjer je stala straža. Očividno se je hotela prepričati, da so vsi izhodi dobro zavarovani. Ti štirje so se hitro splazili skozi koruzo. Ko so dospeli pod pečino, ki se imenuje »Sass del Lori«, so se posvetovali. Lahko bi šli po stezi, ki pride na cesto Albogasia baš pri vratih Pasottijevega vrta, ter se potem plazili od polja do polja, do ceste preko Boglie. Toda ob tej uri bi bilo stezo težko najti. Ker so se bali, da ne bi zgubili preveč časa, so se odločili za gorsko pot, ki gre od Spodnjega Albogasia do Puttinijeve hiše. Tu bi zavili na desno okoli Puttinijeve hiše in bi bili v par skokih na cesti, ki pelje čez Boglio. Začelo se je že nekoliko daniti. Na eni strani je bilo to slabo, na drugi strani pa je bilo dobro, da so lažje prišli iz tega labirinta malih polj in ograj. Nihče ni govoril. Samo Pedraglio je včasih izustil kako kletvico, če se je spodtaknil ob kamen, ali zbedel od kakem grmovju. Ostali so ga tedaj s šepetom mirili. Dospeli so do gorske stezice. Spredej je šel upravitelj, ki je skakal kakor verveca čez ograje in plotove. Ko so bili vsi zbrani na gorski stezici, se je Franco ločil od družbe. Za cesto preko Boglie ga ne potrebujejo, on gre v Cressogno. Zaman ga je držal Padraglio za roki, zaman ga je upravitelj prosil, naj se ne izpostavlja, ker ga bodo gotovo ujeli in ga vtaknili mogoče celo v ječo. Mislil je, da mora slediti Marijinemu glasu in glasu vesti. Izrgal se je Pedragliu in izginil po stezi navzgor, ker ni hotel iti v Cressogno preko S. Mamette, ker bi bilo to prenevarno.

»Naprejš!« je rekel upravitelj. »Ta človek je nor, mislimo nase.«

Ko so šli okoli Puttinijeve hiše, so začeli ljudi, ki so jim šli nasproti, zato so se okrenili. Vrata Puttinijeve hiše so bila odprta. Vstopili so. Ljudje so šli mimo in se razgovarjali. Bili so kmetje in nekdo je rekel: »Kam za vraga gre ob tej uri?« Ojoj, srečali so Franca in ga spoznali. Če bodo orožniki in stražniki šli na lov za begunci in če bodo naleteli na te ljudi, pa bodo imeli sled. Ko se začne daniti, se vedno naleti na ljudi. Sedaj se jim je posrečilo izogniti, drugič mogoče ne bo šlo. Drugo srečanje bo mogoče usodno za odvetnika in Pedraglio, kakor bo prvo najbrže usodno za Franca. »Preobleči se morate za kmete«, je rekel upravitelj. Odvetniku, ki je bil nekoliko umetnika in pesnika in je dobro poznal Puttinija, je prišla v glavo misel: Lahko vzame za Pedraglio obleko gospoda Giacomu, ker je tudi majhen, zase pa obleko dekle, ki je velika in debela. Svojo obleko lahko denejo v košaro, si jo naprtijo na rame in hajd preko Boglie. Prvi občinski zastopnik Albogasia ima sto vzrokov, da hodi po občinskem gozdu. Rečeno storjeno. Šli so po stopnjicah navzgor in upravitelj, ki se je spoznal tu, je šel naprej, da bi poklical Marijano. Odgovora ni bilo. Njena soba je bila prazna. Upravitelj je takoj uganil, da je šla nezvesta dekla v S. Mamette, kjer je imela kak skriven opravek, kakor oni opravek z oljem. Zato so bila torej vrata na cesto odprta! Šli so v kuhinjo ter prižgali dve luči. Eno je vzel odvetnik in prosil upravitelja, naj mu pokaže sobo gospoda Giacomu. Medtem pa je preiskaval Pedraglio z drugo lučjo po kuhinji, da bi našel kako pi-jato in prišel k sebi.

Velepražarna kave Meznaric Rado, Maribor, Glavni trg št. 21.

Brzjavljivi: Meznarič Maribor.

Trgovci, zahtevajte ponudbe!

Telefon interurban 478.

Prehlad po zimi — huda reč,
Dobrota res je — gorka peč.
Se boljši pa je »BUDDHA«-čaj.
Prehlad takoj Vam spravi v kraj!

Zastopnika iščemo v vsakem kraju. Pripravno za vsakogar.
Potreben kapital 100 din. Lep zaslužek. Ponudbe pod
Postranski zaslužek na: Propaganda reklamna druž-
ba z o. z., Ljubljana, Selenburgova ulica 7 II. 60

Vlao prodaste staro ali novo, ako pošljete takoj vzorec in
zadnjo ceno postavno kolodvor na skladišče ljuto-
merskih vin, Zagreb, Prilaz 35. 607

Stambiljke vseh vrst izdeljuje Zinauerja naslednik S. Petan
v Mariboru, Aleksandrova cesta 43, dvorišče. 581

BELI TEDEN
(krasna dekoracija)
se prične od 13. do 28. februarja 1926 v novi
veliki trgovini
TRGOVSKI DOM
(preje »Hotel Stadt Wien«)
Cene bodo znatno znižane.

: Službo kuharice :
dobji v bližini Poljčan pri dveh osebah poštena, varčna in
dobra oseba, ki pomaga v vsem gospodinjstvu. Nastop takoj.
Plača po dogovoru. Ponudbe na upravništvu lista.

VOLTA
DOMAČA ŽARNICA
TOVARNA VOLTA D.D. MARIBOR

Razpis.
Cerkveni konkurenčni odbor Št. Ilj v Slov. gor. od-
daja zidarska dela pri popravilu domače cerkve. Intere-
senti se naj oglasijo vsaj do 15. sušca t. l. pri zgorajšnjemu
odboru. 61

Pozor ženini in nevestel
V manufakturno trgovino
MARTIN SUMER, KONJICE
je dospela velika množina vsakovrstnega modnega šofa,
črnega in modrega sukna za moške obleke, finega vol-
nenega blaga v vseh barvah za ženske obleke, venci, šop-
ki, svilene rute, svilene predpasnike ter sploh vse blago
kar se pri hišnem gospodarstvu rabi, po jako nizkih cenah.

Vse kar potrebujete

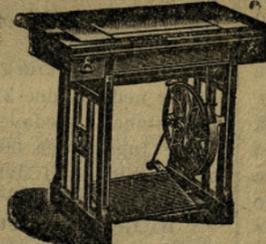
za sebe, svojo družino, svoje prijatelje naj-
lepšo zlatnino in srebrnino, ure, verižice, prstane
uhane, zapestnice in ves nakit v vsaki ceni;
dalje aparate za britje in rezanje las, nože, škarje,
doze za cigarete, denarnice, list-
nice, godala in najrazličnejše praktične predmete morete
kupiti brez vsakega rizika, ker Vam se nepovsечно takoj
na željo zamenja z drugim. Preglejte bogato ilustrirani
divot-cenik, ki ga dobite brezplačno od svetovne
tvrdke H. Suttner v Ljubljani št. 678.

1926
LEIPZIGER MESSE
Lipski pomladni velesejem 1926: od 28. februarja do 6. marca
tehnični velesejem do 10. marca
*
15.000 razstavljalcev in 200.000 kupcev iz
celega sveta se snide na lipskem velesejmu,
koti jim nudi popolni pregled kupčijskega
položaja in omogoča skrajno ugodne
trgovske zaključke
*
Zahtevajte zanimive velesejemske fiskovine od
MESSAMT FÜR DIE MUSTERMESSEN IN LEIPZIG
50
ali od njenega častn. zastopnika
W. STROHBACH, MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 19.

Med. univ.
Dr. Andrej Korenčan
ordinira od 9. do 11. in od 2. do 4. ure
Maribor, Jurčičeva ulica 8.

Oglasni in reklamni zavod
Voršiča naslednik
Vinko Kovačič
Maribor, Slomškov trg 16.
sprejema oglase po origi-
nalnih časopisnih tarifah za
vse tu- in inozemske ča-
sopise in revije.
Zahtevajte brezplačna po-
jasnila in reklamne načrte.

Edino najboljši
šivalni stroji in kolesa so le
Josip Petelinca
Ljubljana
(blizu Prešernovega spomenika ob vodi)
znamke **Gritzner, Adler in Phönix**
za rodbinsko, obrtno in industrijska rabo.
Istotam najboljši švicarski pletilni stroji znamke »Dubied«
Pouk v vezenju in tkanju brezplačen.
Večletna garancija. Delavnica na razpolago.

Telefon 918

Kdor v „Naši Straži“ oglašuje,
uspeha gotovo se raduje!

ZLATNIKI v milu „GAZELA“
Da se cenj. odjemalcem našega priznanega mila »GAZELA« oddolžimo, smo se odločili, da jih za njihovo dolgoletno naklo-
njenost tudi primerno nagradimo. Z ozirom na to smo sklenili, da bomo od sedaj naprej na vsakih 1000 kosov našega mila
(vseh vrst, ki ga izdelujemo)
vtisnili v en kos mila po 1 zlatnik
Milo »GAZELA« zavzema vsled svoje izborne kakovosti vsekakor prvo mesto med sorodnimi izdelki. Izdelano je iz naj-
boljših surovin, ki tkaninam ne škodujejo. Daje takoj zelo obilno peno, ki nesnago razkroji in temeljito odloči od tkanine,
tako da je močno mencanje popolnoma odveč. Ako se z našim milom namilano perilo nato prekuha v vroči vodi ter temeljito
spere v čisti vodi, zadobi naravnost snežno belino in jako prijeten vonj po svežosti. Jasno je torej, da z našim milom
zelo mnogo prištedite pri perilu in zdravju, poleg tega Vam je pa mogoče sreča tudi toliko naklonjena, da dobite v kupljenem
kosu še 1 zlatnik povrhu. Zahtevajte torej pri Vašem trgovcu
samo prvovrstno in pravo milo „GAZELA“